

Sote-uudistus ja järjestöt

Työttömien Keskusjärjestön
syyskoulutuspäivä 11.11.2020

Hanna-Maija Kause
johtaja, terveysterveyst
HALI ry

HYVINVOINTIALA

Yleistä sote-esityksestä

- HE:n lausuntokierros päättyi 25.9.2020. Lainsäädännön arviointineuvosto antoi oman arvionsa 9.11.2020. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle joulukuun 2020 alussa.
- Esitys on runko järjestämisvastuun siirrosta ilman varsinaisia sisällöllisiä uudistuksia palvelujen toimivuuden parantamiseksi
- Suuremmat järjestäjäalueet ovat pohjaedellytys tavoitteisiin pääsemiselle, mutta eivät yksinään varmista tavoitteiden toteutumista
- Riittävän oman palvelutuotannon vaatimus aiheuttaa joukon esityksen ydinongelmista
- Esitys ei muuttunut isoilta linjoiltaan lausuntokierroksen jälkeen

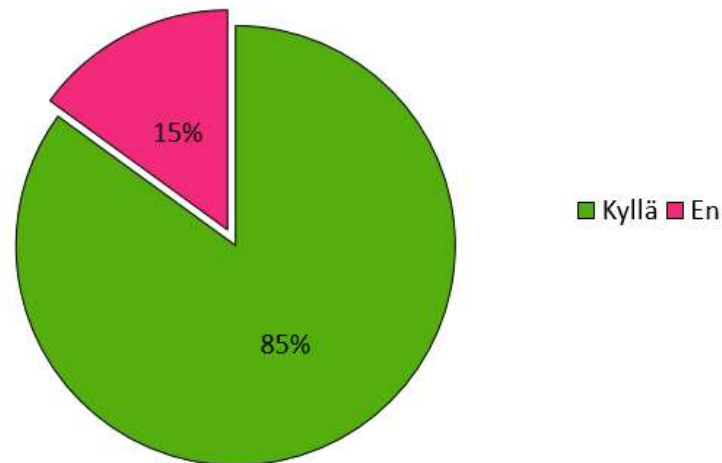
HALI ry:n kansalaiskysely ajankohtaisista sote-kysymyksistä 10/2020

- Aula Research Oy toteutti Hyvinvointiala HALI ry:n toimeksiannosta [kyselyn](#) Manner-Suomessa asuvien täysi-ikäisten keskuudessa
- Kyselyn aiheina olivat yksityisen sote- ja varhaiskasvatusalan maine, alaan liitettävät mielikuvat sekä sote- ja varhaiskasvatusalan ajankohtaiset kysymykset
- Kyselyyn vastasi yhteensä 2059 henkilöä ympäri Suomen
- Kysely toteutettiin aikavälillä 9.10.2020 – 19.10.2020
- Nosto: kyselyssä selvitettiin mm. suhtautumista tiedonsaantiin **järjestöjen tukeen** liittyen sekä suhtautumista **monituottajamalliin**.

Suhtautuminen tiedonsaantiin järjestöjen tukeen liittyen

Kaikki vastaajat

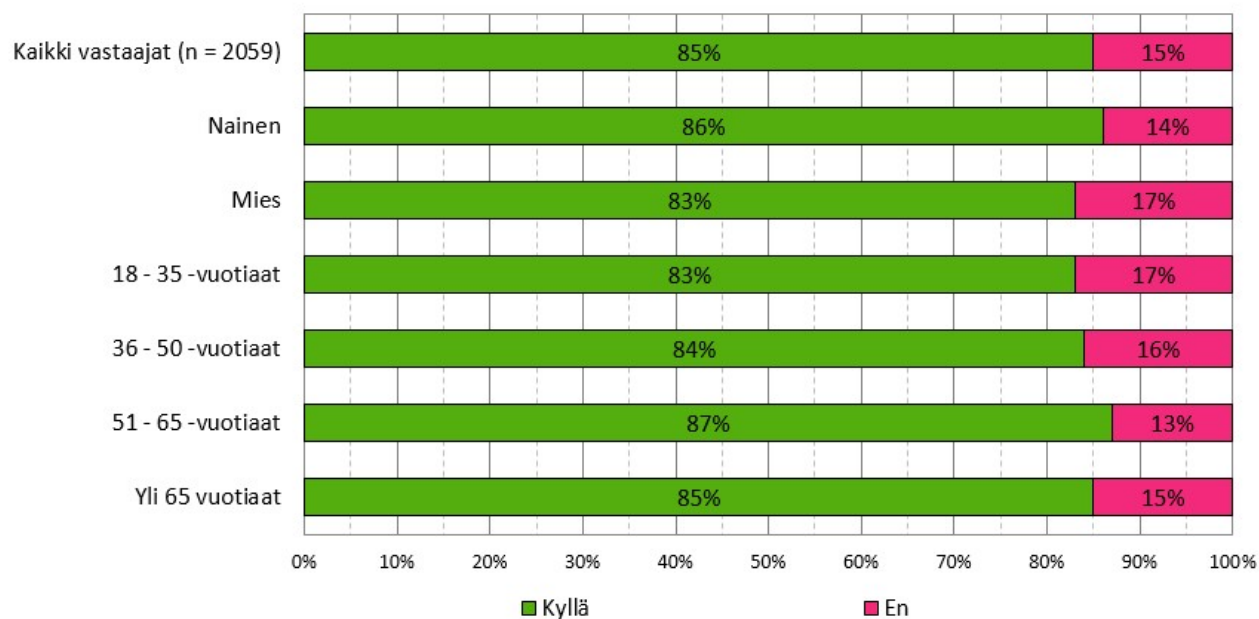
Haluaisitko, että sosiaali- ja terveyspalvelujen käytön yhteydessä sinulle tarjottaisiin tietoa myös alueesi sosiaali- ja terveysjärjestöjen tarjoamasta tuesta?

Suhtautuminen tiedonsaantiin järjestöjen tukeen liittyen

Ikä ja sukupuoli

Haluaisitko, että sosiaali- ja terveysten palvelujen käytön yhteydessä sinulle tarjottaisiin tietoa myös alueesi sosiaali- ja terveysjärjestöjen tarjoamasta tuesta?

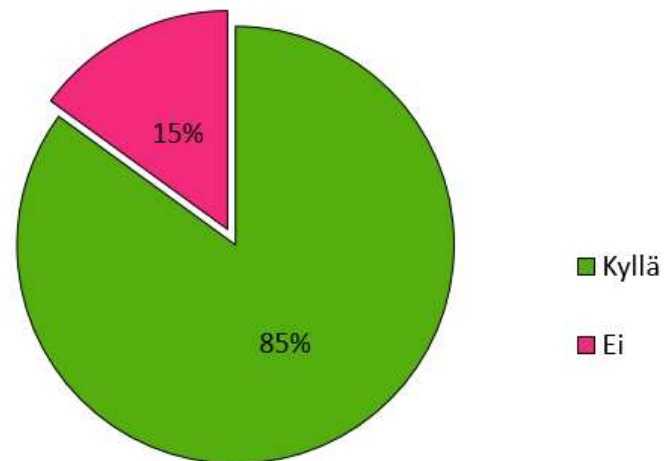

Suhtautuminen monituottajamalliin

Kaikki vastaajat

Johdantoteksti: Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat kuntien vastuulla. Kunta voi palveluja järjestäessään ostaa osan palveluista ulkopuoliselta taholta, esimerkiksi yritykseltä tai yhdistykseltä. Koska kyseessä on julkinen palvelu, asiakas maksaa saman asiakasmaksun huolimatta siitä, mikä taho palvelun tuottaa.

Onko mielestäsi hyvä, että kunta käyttää julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisessa myös yksityisiä palveluntuottajia?

Järjestöillä merkittävä rooli hyvinvointijärjestelmässä

1100 palveluja tuottavaa järjes- töä Valviran luvalla	5000 tuotettua eri palvelua	2000 eri toimintayksikköä palveluissa	70 järjestöomisteista palveluja tuottavaa yhtiötä / yhteis- kunnallista yritystä
Sosiaalipalveluista viidenNES järjestöjen tuottamia; osassa palveluja jopa 80%	Osassa vaativia sosiaalipalveluja järjestö ainut toimija	Ei voitontavoittelua, mahdollinen ylijäämä palautuu toiminnan kehittämiseen	37 000 työntekijää Liikevaihto noin 1,8 mrd. euroa

Järjestöt sote-palveluissa nyt

- Nykyisin sosiaali- ja terveyspalveluissa hyödynnetään laajasti monituottajamallia.
 - Erityisesti monitarpeisten ihmisten tilanteeseen ei pystytä vastaamaan ilman järjestöjä.
 - Palveluntuottajina järjestöt pieniä tai keskisuuria toimijoita.
 - Järjestöt tehneet vuosikymmenien mittaan mm. useita sosiaalisia innovaatioita, ja tämän päivän innovaatioita liittyen teknologian hyödyntämiseen (uudet auttamisen muodot).
- **Hyvinvointialueilla on oltava mahdollisuudet myös jatkossa käyttää laajaa järjestäjän valtaa palvelukokonaisuuden rakentamiseen ja tuottajien valintaan alueellisten olosuhteiden ja tarpeiden perusteella.**

Järjestöt hallituksen sote-esityksessä

- Järjestöjen mahdollisuuksien hyödyntäminen on paremmissa kantimissa kuin lausuntokierroksella olleessa esityksessä, mutta tahtotilaa järjestöjen roolia koskien tulisi vielä terävöittää.
- Kaiken kaikkiaan hallituksen esitys kaventaisi sote-järjestäjien mahdollisuuksia hyödyntää monituottajuutta.
- **Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen** asetettu selkeästi tavoitteeksi niin kunnille kuin hyvinvointialueille, ja tähän on rakennettu mekanismeja (myös järjestöt mainittu).
- Toivottu **yhteistyöelin** saattaa toteutua hyvinvointialueen ja järjestöjen välille.

Mitä voidaan järjestönäkökulmasta terävöittää?

- Lakiin olisi hyvä lisätä palveluohjauksen yhteydessä **annettava tieto alueen järjestölähtöisestä toiminnasta**, mikä oli HALI:n, SOSTE:n ja Kuntaliiton yhteinen tavoite keväällä 2020.
- Järjestöt tulee esityksessä ottaa huomioon paitsi vapaaehtoistoiminnan ja vertaistuen näkökulmasta, myös **palvelujen tuottajana**.
- Palveluja tuottavat **järjestöt huomioitava esityksessä pk-yritysten rinnalla**
- Hankinnoissa tunnistettava hankintalain mahdollisuudet ottaa huomioon **vaikutukset ja tulokset** (ei pelkkä hinta)
- Järjestöjen osaamisen tulee näkyä **hyvinvointialueen strategiassa ja hyvinvointialueen palvelustrategiassa** → lakipakettiin kirjattava selvästi tahtotila kaikkien resurssien käytöstä
- **Sote-järjestäjän valtaa** päättää alueen palvelujen tuottamisen rakenteesta on lisättävä
- **Hoitoketjujen laatua** seurattava

13.11.2020

Hyvinvoinnin ja
terveyden
edistäminen:
järjestämislaki
6 ja 7 §

6 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa

Kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä.

Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin, kun tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Sen on **arvioitava ennakkoon** ja otettava huomioon päätöksensä vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnan on nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen **vastuutaho**.

Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin.

Sen on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä kunnanvaltuustolle vuosittain.

Lisäksi kunnan on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain **hyvinvointikertomus ja -suunnitelma** edellä mainituista asioista.

Sen on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.

Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan.

Lisäksi kunnan on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä kunnassa toimivien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Sen on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

7 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointialueella

Hyvinvointialueen on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä.

Hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin, kun tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin. Hyvinvointialueen on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Sen on **arvioitava ennakkoon** ja otettava huomioon päätöksensä vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.

Hyvinvointialueen on nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen **vastuutaho**.

Hyvinvointialueen on seurattava asukkaittensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Sen on raportoitava asukkaidensa hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä aluevaltuustolle vuosittain.

Lisäksi hyvinvointialueen on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain alueellinen **hyvinvointikertomus ja -suunnitelma** edellä mainituista asioista. Hyvinvointialue laatii hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman yhteistyössä alueen kuntien kanssa.

Sen on julkaistava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma julkisessa tietoverkossa. Hyvinvointialueen on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä alueen kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan.

Lisäksi hyvinvointialueen on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä hyvinvointialueen alueella toimivien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Sen on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Hyvinvointialueen on neuvoteltava vähintään vuosittain yhdessä alueen kuntien sekä muiden edellä mainittujen hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta.

Sen lisäksi, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, kukin Uudenmaan hyvinvointialue laatii hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman yhteistyössä HUS-yhtymän kanssa.

Järjestöjen panosta tarvitaan
hyvinvoinnin rakentamisessa!

Kiitos!

Hyvinvointiala HALI ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
Hyvinvointiala.fi

